

Miljöredovisning 2019

Innehåll

Förord	3
Nationella miljö kvalitetsmålen	5
Regionens miljömålsarbete	6
Systematiskt miljöarbete	7
Upphandling och inköp	9
Avfall	10
Energi	12
Kemikalier och läkemedel	13
Livsmedel	15
Resor och transporter	17
Textilier	18

Förord

Region Dalarnas miljöredovisning 2019 är en uppföljning av miljöarbetet med utgångspunkt i Regionplanen, Miljöplan 2016-2020 samt förvaltningarnas miljöredovisningar.

Under året har arbetet fokuserat på klimatpåverkan i form av utsläpp, ta fram förslag till Hållbarhetspolicy och att påbörja arbetet med ett Hållbarhetsprogram enligt Agenda 2030.

Under hösten 2019 bytte Varuförsörjningen, där Region Dalarna är en av fem regioner, leverantör av förbrukningsartiklar. Den nya leverantören fick snabbt problem att leverera rätt mängd artiklar till regionerna. Det medförde att regionerna fick hitta alternativa leverantörer och alternativa artiklar för att upprätthålla verksamheterna. Ur miljösynpunkt innebär det att vi köpte artiklar utan ställda miljökrav och på så sätt har vi svårt att beräkna dess miljöpåverkan.

I likhet med 2018 ser vi ökat resande med bil i tjänsten. Våra miljömål avseende resor och transporter kommer inte att uppnås om vi fortsätter att genomföra tjänsteresorna på samma sätt som tidigare.

Ett stort glädjeämne är regionens returverksamhet av möbler, RD-returen. Under 2019 förmedlades begagnade möbler till ett värde av 4,7 miljoner kronor. RD-returen innebär såväl en ekonomisk besparing för regionen som att klimatpåverkan minskas genom minskat inköp av nya produkter.

Anders Nordahl

Miljöchef

Region Dalarna

Miljöpolicy

En god miljö är en förutsättning för god hälsa. Landstinget Dalarna är länets största arbetsgivare med verksamhet inom vård, utbildning och kultur och har som stor aktör i samhället en viktig roll i arbetet för en bättre miljö. Miljöarbetet ska bedrivas systematiskt och med ständiga förbättringar.

I Landstinget Dalarna ska vi ta vår del av miljöansvaret i samhället och låta hänsyn till miljön vara en naturlig del i all verksamhet genom att:

- Arbeta för att förebygga och minska utsläppen av klimat- och miljöskadliga ämnen till luft, mark och vatten
- Hushålla med naturens resurser för att minska avfallsmängderna
- Följa lagar och andra krav
- Sprida och fördjupa kunskaper om ekologiskt hållbar utveckling bland medarbetare och förtroendevalda
- Göra miljöbedömningar inför beslut
- Ställa miljökrav vid upphandling av varor och tjänster
- Samverka med andra organisationer för ett ekologiskt hållbart samhälle
- Informera om landstingets miljöarbete

Fastställd av Landstingsfullmäktige 2009-11-23

Under 2019 har en hållbarhetspolicy processats fram. Hållbarhetspolicyn beslutades i Regionfullmäktige 2020-03-02, diarienummer RD19/03346. Hållbarhetspolicyn ersätter miljöpolicyn från det datumet.

Nationella miljö kvalitetsmålen

Riksdagen har beslutat om 16 miljö kvalitetsmål som ska styra det svenska miljöarbetet. Det är regeringens ansvar att målen uppnås. Det ska gå en röd tråd från de nationella miljömålen till det regionala och lokala miljöarbetet som bedrivs av bland annat länsstyrelsen, kommuner och landsting.

I bilden nedan visas en sammanfattning av de 16 miljö kvalitetsmålen. I varje avsnitt i miljöredovisningen kommer de miljö kvalitetsmål som berörs att presenteras. Avsnitten för *Systematiskt miljöarbete* och *Upphandling och inköp* är undantagna då de kan ha en påverkan på samtliga miljö kvalitetsmål.

Illustratör: Tobias Flygar, källa: www.miljomal.se

Regionens miljömålsarbete

Regionens omfattande verksamhet har en stor påverkan på den yttre miljön genom användandet av naturresurser i form av energi och material samt genom utsläpp till luft, mark och vatten. Det miljöarbete som bedrivs inom regionen utgör en del av de regionala insatserna för att nå de sexton nationella miljökvalitetsmålen.

Regionen har identifierat åtta strategiska miljöområden:

- Systematiskt miljöarbete
- Upphandling och inköp
- Avfall
- Energi
- Kemiska produkter och läkemedel
- Livsmedel
- Resor och Transporter
- Textilier

Utifrån landstingets miljöpolicy, nationella och regionala miljökvalitetsmål samt inventering av miljöpåverkan från regionens verksamheter har övergripande målområden för miljöarbetet fastställts i Landstinget Dalarnas miljöplan 2016-2020. Under året har det påbörjats ett arbete med att ta fram ett hållbarhetsprogram i enlighet med Agenda 2030. Merparten av förvaltningarna har genomfört en analys av prioriterade delar utifrån sin verksamhet. Under 2020 ska arbetet med hållbarhetsprogrammet slutföras och beslut tas i regionfullmäktige.

En viktig del i att nå de nationella, regionala och lokala miljökvalitetsmålen är att samverka i både nationella och regionala nätverk. Regionen deltar aktivt med representanter i de nationella nätverken:

- Regionens miljöchefer
- Varuförsörjningens miljögrupp
- Regionernas Avfallsråd
- Regionernas nätverk för läkemedel och miljö
- Nationella substitutionsgruppen för kemiska tandvårdsprodukter
- Tandvård miljö

Regionen är även aktiv i regionala nätverk:

- Energikontor Dalarna
- Byggdialog Dalarna
- Nätverket för hållbar konsumtion
- Nätverket för avfallsförebyggande
- Kommunnätverket Giffri vardag

Systematiskt miljöarbete

Mål	Måluppfyllelse
2016 ska rapportering och hantering av avvikelser ske på ett enhetligt sätt inom hela landstinget	 <p>Hantering av ärenden har förbättrats men fortfarande sker avvikelshantering som inte rapporteras i Synergi. Inom arbetsmiljö och patientsäkerhet bedöms rutinen fungera. Förbättring behöver ske inom andra områden.</p>
2017 ska ny miljöpolicy vara beslutad av landstingsfullmäktige	 <p>Hållbarhetspolicy beslutades vid Regionfullmäktige 2020-03-02.</p>
2017 ska landstingets gemensamma ledningssystem innefatta miljöledning och följa ISO 14001:2015	 <p>Miljö är en del av regionens ledningssystem. Vissa rutiner och uppföljningar saknas för att helt uppfylla kraven enligt ISO 14001:2015.</p>

Regionfastigheter och Regionservice är certifierade enligt ISO14001. De externa och interna revisioner som genomförts vid dessa förvaltningar har visat på ett fåtal mindre avvikelser. Inom övriga förvaltningar har det enbart genomförts interna revisioner.

Vissa delar av regionens verksamhet är klassad som miljöfarlig verksamhet och kontrolleras av den anledningen av respektive kommun som utgör tillsynsmyndighet. De delar som är klassade som miljöfarlig verksamhet är exempelvis lasaretten, fordonstvättar och tandvårdskliniker. Vid dessa är det enbart ett fåtal ställen där årliga kontroller genomförs. Övriga kontrolleras vartannat eller vart tredje år. En sammanfattning av resultaten från de genomförda kontrollerna under 2019 visar att regionen uppfyller gällande lagkrav och att vi har god kunskap kring vilka delar som påverkar yttre miljö. Vi behöver dock öka kunskapen kring våra reningsanläggningar, dess egenkontroller samt vilka verksamhetsdelar som är knutna till dessa.

Regionens förvaltningar och dess verksamheter arbetar med ständiga förbättringar för att minimera miljöpåverkan. Som ett led i detta finns utsedda miljöombud vid alla verksamheter/avdelningar vilka har i uppdrag att stödja cheferna med det lokala miljöarbetet vid sina respektive arbetsplatser. Under året har det genomförts miljöombudsträffar på olika platser i länet. Miljöombudsträffarna syftar till att utbilda, informera och dela erfarenheter.

Under 2019 har ett nytt utbildningskoncept tagits fram. Tidigare genomfördes grundläggande miljöutbildningar där hela miljöområdet innefattades. Det nya konceptet bygger på kortare utbildningar men fördjupning i några olika delar. Dessa utbildningar vänder sig till miljöombud och chefer. Första temautbildningen handlade om klimat. Kommande utbildningar kommer att innefatta, kemikaliehantering, avfallshantering och ledningssystem.

Under 2019 har arbetet påbörjats med att ta fram en Hållbarhetspolicy och ett Hållbarhetsprogram. Förslag till Hållbarhetspolicy presenterades för Region Dalarnas ledningsgrupp samt för Regionstyrelsen under hösten 2019. Regionfullmäktige beslutade om Hållbarhetspolicyen den 2 mars 2020. Miljöpolicyen ersätts därmed av Hållbarhetspolicyen. Arbeta med att ta fram ett förslag till Hållbarhetsprogram har genomförts tillsammans med respektive förvaltningsledningar. I slutet av 2020 ska Hållbarhetsprogrammet läggas fram till Regionfullmäktige för beslut. Hållbarhetsprogrammet ska ta vid när den befintliga Miljöplanen går ut 2020.

Inför 2020-2021

- Ta fram förslag till hållbarhetsprogram enligt Agenda 2030
- Integrera hållbarhetsarbetet i respektive förvaltning.
- Förbättra uppföljningen av egenkontroller, intern revisioner och måluppfyllelse.
- Öka kunskapen inom alla förvaltningar avseende Agenda 2030

Upphandling och inköp

Mål	Måluppfyllelse
2019 ska klimatpåverkan, räknat som CO ₂ -ekvivalenter, av de identifierade förbrukningsartiklarna minskat med 15 % jämfört med 2015	 <p>Höstens problem med leverans av förbrukningsartiklar medför att målet ej uppnås. Leveransproblemen innebar att verksamheterna var tvungna att köpa artiklar utanför vad som var rekommenderat.</p>
2019 ska relevanta miljökrav ställas i samtliga upphandlingar	 <p>Vi ställer relevanta miljökrav i upphandlingar.</p>

Under hösten 2019 bytte Varuförsörjningen, där Region Dalarna är en av fem regioner, leverantör av förbrukningsartiklar. Kort efter avtalsstart blev det problem i leveranser vilket gjorde att regionerna var tvungna att hitta alternativa leverantörer och alternativa artiklar för att klara den ordinarie verksamheten. Ur miljösynpunkt var det positivt när verksamheterna hushållade med resurserna. Dock skedde inköp av artiklar utan upphandling och där miljökrav inte hade ställts. Utifrån det som skedde vid leverantörsbytet så har vi svårt att kunna genomföra kvalitetssäkra beräkningar avseende miljöpåverkan för att kunna jämföra med tidigare år. Utifrån de beräkningar och bedömningar som genomförts drar vi slutsatsen att miljömålet om att minska miljöpåverkan med 15 % jämfört med 2015 av de identifierade förbrukningsartiklarna ej uppnåtts.

Flera förvaltningar såsom exempelvis Dalarnas hjälpmedelscenter och Folk tandvården rapporterar att de arbetar med att byta ut engångsartiklar men att inget är ersatt till 100 %. Inom Folk tandvården tillsattes en materielgrupp under våren 2019 där syftet är en minskning och enande dentala material inom Folk tandvårdens verksamheter.

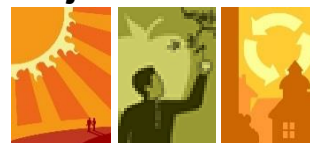
Upphandlingsenheten har arbetat med att ställa relevanta miljökrav i upphandlingarna och medvetenheten om vilka krav som skall ställas blir allt bättre. Miljö- och säkerhetsavdelningen finns med som stöd och hjälp i kravställningen till såväl upphandlingsavdelningen som verksamheterna. Mallar för miljökrav i olika upphandlingar har tagits fram. Regionen behöver bli bättre på att följa upp ställda miljökrav under pågående avtalsperiod.

Inför 2020-2021

- Utifrån hållbarhetsperspektiv jämföra engångsmaterial med flergångsmaterial.
- Genomföra uppföljningar av de mest prioriterade upphandlingsområdena.

Avfall

Miljökvalitetsmål

Mål	Måluppfyllelse
2020 ska materialåtervinningsgraden uppgå till minst 35 %, exkl. matavfall och byggnadsavfall, av den totala avfallsmängden från lasaretten.	 <p>Det brännbara avfallet fortsätter att öka. Materialåtervinningsgraden för 2019 var 22 % (27 % 2018).</p>
2020 ska mängden avfall per vårdtillfälle minskat med 5 % i jämförelse med 2015	 <p>Avfallsmängden per vårdtillfälle är 39 kg vilket innebär en ökning med 5,6 % sedan 2015</p>

Avfallshanteringen under 2019 kan summeras som att inga större förändringar skett i flödena, samarbetet med avtalade leverantörer har fortsatt under året och har fungerat väl. Optimering av ruttor och bättre kommunikation samt uttalade kontaktpersoner har resulterat i en bättre logistik.

För att förenkla och förbättra avfallshanteringen har avfallsplanscher uppdaterats men fortfarande återstår det en hel del arbete med att få bra funktionella miljörum, fram för allt i Falun. Arbetet med funktionella miljörum är genomfört på lasaretten i Avesta och Ludvika.

Regionen kommer inte att klara uppsatta mål avseende avfall med nuvarande arbetssätt. Det finns verksamheter och avdelningar som gör jättebra jobb med källsortering och utbyte av produkter mot förnybart men effekten av arbetet försvinner då den totala avfallsmängden ökar. Framförallt vården är ett område där det bitvis uppstår målkonflikter mellan hygien, patientsäkerhet, bruket av engångsartiklar och avfall.

Ett gott exempel på återanvändning i regionen är RD-returen där framför allt begagnade möbler hittar nya ägare. Via regionens intranät kan verksamheterna se vilka möbler som finns tillgängliga hos andra verksamheter alternativt i förråd hos Regionservice. RD-Returen har sedan starten 2014 gett betydande miljövinster samt ekonomiska besparingar för Region Dalarna. Trenden visar på minskade inköp av nytt samtidigt som återanvändningen ökar. Under 2019 förmedlades begagnade möbler mellan verksamheterna till ett värde av cirka 4,7 miljoner kronor.

I Dalarna förs diskussioner med några kommuner kring ett utökat samarbete angående Returen.

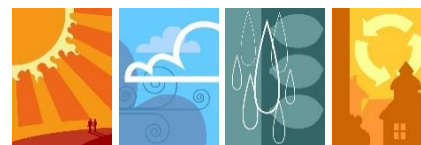
Dalarnas hjälpmedelscenter fortsätter arbetet med att öka andelen återanvända hjälpmedel. Andelen begagnade hyreshjälpmedel som lämnats ut under 2019 var totalt cirka 66 % varav förflyttningshjälpmedel står för den största andelen, 74,3 %. Siffran är procentuellt något lägre än föregående år men i och med att den totala volymen ökar så är ändå antalet utlämnade begagnade hjälpmedel cirka 500 fler än under 2018.

Inför 2020-2021

- Genomföra en avfallsutredning som ska ligga till grund för kommande upphandling av avfallsmottagare.
- Utveckla och förbättra avfallshanteringen tillsammans med upphandlad samarbetspartner.
- Utredda möjligheten att nyttja RD-returen tillsammans med länets kommuner.
- Hitta goda exempel som fungerat i andra Regioner och även andra typer av verksamheter.

Energi

Miljö kvalitetsmål

Mål	Måluppfyllelse
2020 ska energianvändningen uppgå till högst 150 kWh/m ²	 <p>För 2019 förbrukades 152,6 kWh/m² (2018: 156,2 kWh/m²)</p>
2020 ska all el som köps in fortsatt komma från förnyelsebara energislag	 <p>Målet är uppnått.</p>

Resultatet av 2019 års energianvändning för fastigheter, 152,6 kWh/m², visar på en minskning med 2,3 % jämfört med 2018. Den specifika värmeanvändningen uppgick till 74,0 kWh/m², en minskning med 2,4 procent mot 2018. Elanvändningen blev 77,7 kWh/m² vilket är 1,3 procent lägre än 2018. Fjärrkyleanvändningen blev 0,9 kWh/m² vilket är 47 % lägre än 2018.

Målet på högst 150 kWh/m² år 2020 bedöms kunna uppfyllas. Övergripande mål är att nå 130 kWh/m² år 2030 och 85 kWh/m² år 2050. En stor utmaning gällande energianvändningen är avisningen av helikopterplattformarna.

Fastighetsdriften arbetar aktivt med energibesparande åtgärder som exempelvis tidsstyrning av ventilation och värme och kontroll av portar/dörrar. Byte till LED-lysen i alla armaturer är ett jobb som pågår löpande.

Målet avseende 100 % förnyelsebar el är uppnått sedan flera år tillbaka.

Inför 2020-2021

- Arbeta vidare med energibesparing enligt Energiplan 2018-2030
- Fortsatt arbete med energioptimering.
- Åtgärder vad gäller helikopterplattformarnas energiförbrukning.

Kemikalier och läkemedel

Miljö kvalitetsmål

Mål	Måluppfyllelse
2019 ska 20 % av de kemiska produkter som finns upptagna på substitutionslista vara utbytt	 <p>Behovet av substitution ökar successivt då fler produkter hamnar på listan. Det gör det svårt att följa upp målet.</p>
2019 ska samtliga faromärkta kemiska produkter som används vara riskbedömda	 <p>Riskbedömningar har genomförts inom några verksamheter. Ett stort jobb kvarstår för att riskbedöma samtliga faromärkta kemiska produkter. De främsta riskerna avser arbetsmiljön.</p>
2019 ska antibiotikarecept inte överstiga 250 recept per 1000 invånare och år	 <p>Resultatet för 2019 var 244 recept per 1000 invånare avseende förskrivare i Dalarna. 2018 var motsvarande siffra 244 recept per 1000 invånare.</p>

Kemikalier

Under 2019 har regionen genomfört upphandling av nytt kemikalierregister. Driftsättning och implementering av kemikalierregistret kommer att ske under första halvåret 2020. Anledningen till att regionen inte haft något kemikalierregister under några år är att tidigare avtal hävdades då leverantören inte klarade av att uppfylla samtliga krav.

Riskbedömning av kemiska produkter och utbyte av farliga kemikalier är ett krav som finns i miljöbalkens hänsynsregler och är ett arbete som skall göras på alla de produkter vi använder oss av och på nya som vi köper in. Det är respektive verksamhet som ansvarar för detta arbete. De främsta riskerna kring kemikaliehanteringen handlar om risker kopplat till arbetsmiljön. Merparten av de faromärkta kemiska produkterna är inte riskbedömda. För att komma framåt i arbetet behöver det ske resursförstärkning främst gällande arbetsmiljökompetens.

Medicinska gaser

Klimatpåverkan från användning av medicinska gaser sker främst genom användning av lustgas men även till viss del genom användning av Sevofluran samt teknisk och medicinsk koldioxid. Klimatpåverkan från användningen av dessa gaser var totalt 525 ton CO₂-ekvivalenter under 2019. Motsvarande siffra för 2018 var 818 ton CO₂-ekvivalenter. Skillnaden beror främst på den reningsanläggning för lustgas som installerades vid förlossningen i Falun under hösten 2018.

Antibiotika

Gällande antibiotikaförskrivning så finns det två olika nyckeltal som rapporteras. Det ena nyckeltalet avser förskrivna och uthämtade recept av patienter mantalsskrivna i respektive län (exklusive veterinärrecept) medan det andra nyckeltalet avser vad våra länsinnevånare totalt fått utskrivet till sig. Det andra nyckeltalet inkluderar då hantering hos andra vårdgivare samt även humanläkemedel som förskrivs av veterinärer.

Under 2019 förskrevs och hämtades det ut 244 recept/1000 invånare i Dalarna. Folkhälsomyndigheten (FHM) rapporterar totala antalet förskrivna recept och då är siffran 263 recept/1000 invånare i Dalarna. Enligt statistik från FHM ligger Dalarna tredje bäst i Sverige, ingen förändring på totalen har skett sedan 2018 även om det kan vara en viss omfördelning mellan olika typer av antibiotika.

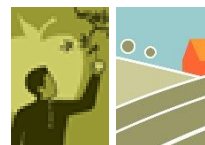
I Dalarna presenteras och diskuteras regelbundet antibiotikastatistik med personal på vårdcentraler och vissa kliniker. Stramas utbildningsfilmer, information om provtagningsanvisningar och remisser till Mikrobiologen lyfts fram. I slutenvården utför infektionsläkare antibiotikaronder på vissa kliniker. Rondkortet "Antibiotikasmarta sjuksköterskor" skickas ut till samtliga kliniker under 2019 och det planeras för mer information till sjuksköterskor och läkare kring detta. Till hyrläkare togs en kortfattad läkemedelsinformation fram med påminnelse om att använda bland annat "regnbågshäftet", basläkemedel i Dalarna och ordinationsmallar i journalsystemet.

Inför 2020-2021

- Driftsättning och implementering av nytt kemikalierregister
- Framtagande av strategi för genomförande av riskbedömningar av kemiska produkter.
- Folkhälsvården kommer att genomföra internkontroll gällande receptförskrivning av antibiotika för att kunna bedöma rimligheten och ändamålsenligheten i receptförskrivning samt därigenom upptäcka eventuell överförskrivning och felaktigheter.

Livsmedel

Miljö kvalitetsmål

Mål	Målopfyllelse
2017 ska landstinget ha en metodik för att mäta och följa upp matsvinnet i hela livsmedelskedjan	
2020 ska andelen miljömärkta livsmedel uppgå till 50 % (kostnad)	 Totalt inom landstinget är andelen miljömärkta livsmedel 38 %.
2020 ska andelen matsvinn från patientmåltider vara max 8 % av total mängd utlevererade mat	 Utifrån nya mätmetoder och dialog med branschen bedöms målet vara på en orimlig nivå.

Miljömärkta livsmedel

Sedan 2009 har regionens kostverksamheter arbetat med att öka andelen miljömärkta livsmedel. Andelen har ökat från 2,5 procent år 2009 till 38 procent under 2019. Kostnaden har ökat kraftigt för miljömärkta livsmedel vilket Regionenservice rapporterat till Servicenämnden och den Gemensamma kostnämnden under året. Under 2019 har det vid redovisning av delårsboksluten lyfts i respektive nämnd att målet gällande miljömärkta livsmedel ej kommer att kunna nås på grund av ekonomiska skäl. Den förändrade inriktningen/målsättningen som nu utreds för 2020 och framåt är en ökad andel av "klimatsmarta livsmedel".

2019 är första året sedan 2009 då andelen miljömärkta livsmedel har minskat jämfört med föregående år. Under 2019 var andelen miljömärkta livsmedel i regionens kostverksamheter 38 % vilket ska jämföras med 40 % för 2018. Kostverksamheten vid Fornby folkhögskola är i topp i Region Dalarna med sina 69 % miljömärkta livsmedel.

Matsvinn

Enligt Regionenservice så är målet som är satt för svinnet från patientmåltider orimligt lågt. Förklaringen till det är att Regionenservice har utvecklat metoderna för mätning efter att målet sattes så att de följer Livsmedelsverkets nationella mätmetod som tagits fram. Ett mer realistiskt mål hade varit 20 % men det övergripande målet har inte omformulerats sedan beslutet 2016.

Falun: Måltidssvinn patientmåltider i Falun var 21,1% i oktober 2019.

Mora: Totala svinnet för kosten i Mora är 22,7 % fördelat på 39% Mora lasarett, 6 % på de mottagningskök i Mora kommun som har servering och 12,3 % för restaurang La rätt

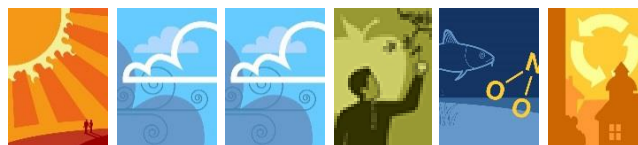
Kostverksamheterna vid folkhögskolorna arbetar aktivt med att minska matsvinnet. Vid Fornby folkhögskola har tallrikssvinnet i matsalen minskat med 5,4 % och det totala svinnet minskat med hela 34 % jämfört med 2018. Den stora minskningen av matsvinn beror delvis på en generell ökad medvetenhet om problemet men framför allt på att man börjat sälja överbliven mat som matlådor till studerande och personal.

Inför 2020-2021

- Ta fram förslag till mätbara mål inom "klimatsmarta livsmedel".
- Fortsatt arbete för att minska matsvinnet.
- Fortsatt arbeta för att minska klimatpåverkan från den mat som serveras vid skolorna.

Resor och transporter

Miljö kvalitetsmål

Mål	Måluppfyllelse
2019 ska 5 % av landstingets personbilar utgöras av elbilar	 <p>Andelen elbilar uppgår till 1 %. Högre leasingkostnader och utrustning för laddning har bromsat utvecklingen inom landstinget.</p>
2020 ska CO ₂ -utsläppen (kg/år) från tjänsteresor med personbilar minskat med 25 % jämfört med 2015	 <p>CO₂-utsläppen 2019 var 2,0 % högre jämfört med 2015 från tjänsteresor med personbilar.</p>
2020 ska utsläppen för landstingets personbilar vara i medeltal max 95 g CO ₂ /km	 <p>Medel för alla leasingbilar är 98 g CO₂/km. Motsvarande siffra för 2017 var 99,9 g CO₂/km.</p>

Målet med att ha 5 % elbilar under 2019 har inte uppnåtts. Skälen till det är att elbilar är avsevärt dyrare i inköp samt att verksamheterna måste bekosta installation som möjliggör säker laddning. I ett läge där verksamheterna måste spara på kostnaderna så har det inte varit möjligt att öka andelen elbilar i den takt som behövts för att närma oss målet.

I likhet med 2018 så ökade vi resandet med bil i tjänsten även under 2019. Användningen ökar såväl gällande verksamhetsägda bilar, bilpoolbilar som egenägda bilar. Utredning av nyttjandet av bilpoolbilar visar att det går många bilar mellan våra lasaretsorter under normal kontorstid och att de främst nyttjas av enbart en förare utan medpassagerare. Det ger en dålig nyttjandegrad av våra bilar dessutom går det oftast bra att resa med kollektivtrafik mellan dessa orter under kontorstid. Trenden som är innebär att vi tyvärr ser ut att få svårt att nå målet att minska CO₂-utsläppen med 25 % jämfört med 2015. Vi styrs hårt av ekonomin gällande leasingbilar vilket gör det svårt att få in hybridbilar.

För Landstingsservice tunga lastbilar så utgörs 24 % av bränslet av HVO.

Inom Dalarnas hjälpmedelscenter finns 120-talet fjärrtillsynskameror i drift i länet för att kunna bedriva vård och tillsyn på distans. Det är även i år en dubbling jämfört med föregående år.

Inför 2020-2021

- Revidera rese- och mötespolicyn
- Bättre teknik i regionens möteslokaler för distansmöten

Textilier

Miljökvalitetsmål

Mål	Måluppfyllelse
2019 ska allt textilavfall återanvändas eller återvinnas	 <p>Landstinget Dalarna har ett fungerande samarbete med Human Bridge för återanvändning och återvinning.</p>

Region Dalarna har avtal med Human Bridge avseende återbruk och återvinning av kasserade textilier i syfte att minska regionens miljöbelastning och samtidigt medverka till behovet av bistånd i omvärlden, Textilierna ska i första hand användas inom Human Bridges biståndsverksamhet. Trasiga och kasserade textilier återvinns.

Under 2019 har Fredriksbergstvädden arbetat för att öka återvinningen och återbruk av textilavfall. För att ytterligare öka insamlingen av textilier har delar som inte går via Fredriksbergstvädden identifierats och rutiner tagits fram för att kunna samla in samtliga textilier som kasseras i regionens verksamheter.

Inför 2019-2020

- Förbättra insamlingsrutiner
- Uppföljning av regionens avtal med Human Bridge.